

Tom 10

Wychowanie i kształcenie –
kierunki i perspektywy zmian

Edukacja małego dziecka

- Tom 1: Teoretyczne odniesienia, tendencje i problemy
- Tom 2: Wychowanie i kształcenie w praktyce
- Tom 3: Nowe konteksty, poglądy i doświadczenia
- Tom 4: Konteksty rozwojowe i wychowawcze
- Tom 5: Nauczyciel-wychowawca w przedszkolu i szkole
- Tom 6: Wybrane obszary aktywności
- Tom 7: Przemiany rodziny i jej funkcji
- Tom 8: Przedszkole – przemiany instytucji i jej funkcji
- Tom 9: Szkoła – przemiany instytucji i jej funkcji
- Tom 10: Wychowanie i kształcenie – kierunki i perspektywy zmian
- Tom 11: Nauczyciel i dziecko w dobie kryzysu edukacyjnego

Tom 10

Wychowanie i kształcenie – kierunki i perspektywy zmian

praca zbiorowa pod redakcją

Ewy Ogrodzkiej-Mazur

Urszuli Szuścik

Beaty Oelszlaeger-Kosturek

Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego
Cieszyn – Kraków 2017

© Copyright by Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2017

Recenzent:
prof. zw. dr hab. Bogusław Śliwerski

Redakcja wydawnicza:
Beata Bednarz

Konsultacja streszczeń w języku angielskim:
Agata Cienciala

Opracowanie typograficzne:
Alicja Kuźma

Projekt logo:
Urszula Szuścik

Projekt okładki:
Magdalena Muszyńska i Izabela Surdykowska-Jurek
CZARTART

Publikacja dofinansowana przez Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji
Uniwersytetu Śląskiego

ISBN 978-83-7587-468-6
ISBN 978-83-8095-311-6

Oficyna Wydawnicza „Impuls”
30-619 Kraków, ul. Turniejowa 59/5
tel./fax: (12) 422 41 80, 422 59 47, 506 624 220
www.impulsficyna.com.pl, e-mail: impuls@impulsficyna.com.pl
Wydanie I, Kraków 2017

Spis treści

Wprowadzenie	9
UWARUNKOWANIA ZMIAN W EDUKACJI MAŁEGO DZIECKA	
RENATA MICHALAK Edukacja małego dziecka z neurobiologią w tle	17
BRONISLAVA KASÁČOVÁ Preprimárna edukácia a dieťa ako výzva pre pedagogický výskum	31
DOROTA ZDYBEL Metapoznanie – zaniechany obszar edukacji małego dziecka	41
KATARZYNA WÓJCIK Emocjonalne konteksty kształcenia	55
DOMINIKA DURAJ Ocenianie kształtujące dobrą alternatywą dla tradycyjnego modelu nauczania w edukacji wczesnoszkolnej	65
RENATA RASZKA Rozważania wokół socjalizacji ekonomicznej dzieci	79
NARZĘDZIA I MOŻLIWOŚCI ZMIAN W DYDAKTYCE	
EWA OGRODZKA-MAZUR Dziecko w świecie zabawy. Wykorzystanie zabaw i gier w edukacji wczesnoszkolnej	95
JOANNA ŻĄDŁO-TREDER Od konkretności do abstrakcji, czyli o znaczeniu działania praktycznego w kształtowaniu pojęć matematycznych u dzieci 6- i 7-letnich	123
BARBARA NAWOLSKA Dlaczego matematyka jest taka trudna?	135
RENATA RECLIK Czego <i>Jaś</i> się nie nauczy, tego <i>Jan</i> nie będzie umiał, czyli czego (nie) uczy się na lekcjach matematyki	145
BARBARA SOMERLA Innowacyjny i rozwojowy program dla dzieci w przedszkolu – refleksje praktyka	161
MICHAŁ BORDA Antropologiczne podstawy przyszłego autonomicznego życia wiara w nauczaniu religii dzieci w wieku przedszkolnym	179

PERSPEKTYWY ZMIAN W OPIECE I WSPARCIE W TOKU EDUKACJI DZIECKA**HANNA KRAUZE-SIKORSKA**

Koncepcje *embodied-embedded mind*. Refleksje w kontekście wspomaganie i wspierania rozwoju poznawczego i społeczno-emocjonalnego dzieci z mikrodefycytami 195

ELŻBIETA MARIA MINCZAKIEWICZ

Biologiczne i środowiskowe uwarunkowania rozwoju umiejętności komunikacyjnych i językowych u dzieci z diagnozą porodowych urazów mózgu (PUM) 213

EWA JĘDRZEJOWSKA

Dziecko o specjalnych potrzebach edukacyjnych w przedszkolu – założenia a rzeczywistość 229

JOLANTA SUCHODOLSKA

Deficyty gotowości szkolnej przedszkolaka. Od zintegrowanej diagnozy do skutecznego wspierania rozwoju dziecka 239

ANNA BORZĘCKA

Komunikacja wspomagająca i alternatywna jako interakcja nauczyciel – uczeń ze złożonymi trudnościami w porozumiewaniu się 257

URSZULA KLAJMON-LECH

Współpraca szkoły z rodzicami dzieci z niepełnosprawnością. Szanse i bariery 271

Informacja o autorach 285

Contents

Introduction 9

DETERMINANTS OF CHANGES IN EDUCATION**RENATA MICHALAK**

Education of a small child with neurobiology in the background 17

BRONISLAVA KASAČOVÁ

Pre-school education and the child at pre-school age as a challenge for pedagogical studies 31

DOROTA ZDYBEL

Metacognition – an abandoned field of a small child's education 41

KATARZYNA WÓJCIK

Emotional contexts of education 55

DOMINIKA DURAJ

Formative assessment a good alternative to the traditional model of teaching in early school education 65

RENATA RASZKA

Reflections upon economic socialization of children 79

TOOLS AND POSSIBILITIES OF CHANGES IN DIDACTICS**EWA OGRÓDZKA-MAZUR**

A child in the world of play: the use of playing and games in early school education 95

JOANNA ŻĄDŁO-TREDER

From the concrete to abstraction – on the significance of practical action in shaping mathematical notions of children aged 6–7 123

BARBARA NAWOLSKA

Why is mathematics so difficult? 135

RENATA RECLIK

What you do not learn as a child you will not know as an adult
What is (not) taught in maths lessons 145

BARBARA SOMERLA

An innovative and developmental course for kindergarten children – some reflections of a practitioner 161

MICHAŁ BORDA

Anthropological foundations of the future autonomous life based
on faith in teaching religion to pre-school learners 179

PROSPECTS FOR CHANGES IN CARE AND SUPPORT IN THE COURSE OF A CHILD'S EDUCATION

HANNA KRAUZE-SIKORSKA

The concepts of the *embodied-embedded mind*. Some reflections in the context
of facilitating and supporting the cognitive and social development of children
with micro-deficiencies 195

ELŻBIETA MARIA MINCZAKIEWICZ

Biological and environmental determinants in the development of communication
and language skills of children diagnosed with perinatal brain damage (PBD) 213

EWA JĘDRZEJOWSKA

A child with special educational needs in kindergarten – the assumptions
and the reality 229

JOLANTA SUCHODOLSKA

Deficiencies in the school start readiness of a kindergarten child
From the integrated diagnosis to efficient support of the child's development 239

ANNA BORZĘCKA

Supportive and alternative communication as an interaction the teacher – the learner
with complex communication difficulties 257

URSZULA KLAJMON-LECH

Cooperation between school and parents of disabled children
Chances and barriers 271

Information about the authors 285